

UBL: BKN00G 359

359

Handwritten text in a cursive script, oriented vertically on the page. The text is difficult to decipher due to the style and fading, but appears to be a list or series of entries.

Handwritten text in a cursive script, oriented vertically on the page. The text is difficult to decipher due to the style and fading, but appears to be a list or series of entries.

Boekenroogen
359.

18359

Den LOF der

PENNEN,

Als mede den LOF der

LETTEREN,

In Raadselen voorgesteld, voorzien
met eenige Versjes en Lofrymen;

DOOR

DANIEL VAN BEKE.

Beneffens het LOF der

BRIEVEN,

Mede in Raadselen, alles volgens
het A. B. C.

DOOR

MARINUS VAN DER DAF.

T'ALKMAAR,

By **JAN van BEYEREN**, Ordinaris Stads
Drukker, in de Houtijl, over de Kaas-markt,

Aan den

L E Z E R.

Goedgunstige Leser.

Het gene u in dit Boekje vertoond word, is het eerste, namelyk *het Lof der Pennen, en dat der Letteren*; opgesteld door *Daniel van Beeke*, in zyn Leven Schoolmeester in Dirxlant, en *het Lof der Brieven*, door *Marinus van der Daf*, in zyn Leven Schoolmeester te Middelharnas; Mannen welker Namen hier te Lande, nog in een lieflyken reuk zyn.

En dewyl het eerste meermaal gedrukt (dog qualyk te bekomen is) en het laatste noyt, ben ik te rade geworden; (door aanrading van goede Vrienden) en om de soete Sinspeelingen die daar in zyn, 't zelve tot dienst van 't gemeen, en wel byzonder van de Jeugt, die dog altyd na wat nieuws begerig zyn, en het in een Boekje te laten Drukken; om inde Schoolen zo wel als in particuliere Huysen gebruykt te werden, dewyl het niet onstigtelyks, en bevat.

Leest en doorleest het dan, en gy zult bevinden dat de Opstellers schrandere vernuften zyn geweest.

J. D. G.
EER

E E R - D I C H T ,

Op 't Lof der

P E N N E N ,

van

Mr. DANIEL van BEKE.

Liefhebbers, geestigh Volck, die met u gantsche sinnen,
Om 't weerdige gebruyck, de Ed'le PEN beminnen:
Ghy die steeds met vermaeck ontrent de PEN verkeert,
Siet hier der PENNEN Lof, daer door sy wert ver-
eert:

Onfanght en smaect de keest, die van dees Soete BEKE
Zeer soet en aerdigh vloeyt, ja siet hier komt uyt breke,
Gelijck een vollen stroom, der PENNE Eer en Lof,
't Ontbreeckt hier aen geen Geest, 't ontbreeckt hier
aen geen stof,

Van 't eerste tot het lest: het smaect al even soete:
Wie lust heeft tot de PEN, kan hier sijn lust niet boete,
Het is altoos wat nieuws, en even aengenaem,
Elck veersken dat hier staet is al een vlugge Faem.
Waer door der PENNEN Lof seer konstig wert be-
schreven:

Ja over Zee en Landt, doet al haer Wimpels streven,
Tot lust en tot vermaeck, van die de PEN bemindt,
En die in haer gebruyck een goet vermaecken vindt.

G. van BEKE.

Op

Op 't Lof der

P E N N E N .

van

Mr. DANIEL van BEKE.

Wie heeft tot PENNEN Lof, oyt soo veel hooren
spreken

Als hier komt vloeyen uyt een van de soetste BEKEN:

Hy stort hier veers op veers tot vier en-twintigh mael;
Na dat de letters zyn in onse Duytsche tael:

En yder veers om best, in 't minste niet te falen,

Het kloekste breyn van al dat souder in verdwalen:

Want yder veers alleen, geeft soo veel-voudig Lof,

Dat yder meynt, 't ist al; daer is doch niet meer stof.

A. de LANGE.

A 3

Den

Den Auteur tot den Leser.

Die Huysen timmert aen den Wegh,
Moet lyden Alle-mans gesegh:
Zoo is 't oock als men schrijft, of dicht;
't Zy dat men jockt, of yemant sticht.
Maer weet je wat den Dichter denckt,
Dat 't Lof der PENNEN niemant krenckt,
En daer med' stelt hy zich te vreen:
Doch leeft een weynigh na beneen.

Aen de Soylisten.

Soeckt geen splinter uyt te lesen
In een ander Mans gezicht:
Want het mocht misschien wel wesen.
Als ghy oock eens wiert bericht,
'Datter wel een balck zou steecken
In u Ooge, weert die eerst:
Seght een ander zyn gebreecken,
Als ghy over d'urwe heerscht.

Als

't Lof der PENNEN door Raetselen. 7

A.

Als ick Leve moet ick dragen
Die mijn draeght al waer hy gaet;
Die ick diene tot een wagen,
Tot een Kleet, en tot Cieraet:
Maer wanneer ick ben gestorven,
Komm' ick eerst als op mijn kracht;
Menigh Man die schein bedorven
Maeck ick rijk en wel geacht.

B.

By d'oprechte, en den vroomen;
Ben ick oock oprecht en vroom;
Die tot quaet zijn in-genomen,
Geef ick oock den ruymen toom:
Soo de waerheyt als de leugen,
Beyde brengh ick 't aen den dagh
Seght eens (is 't in u vermeugen)
Wie dat selve wesen magh.

C.

Chrystalinigh is het beste
Deel mijns lichaems, en mijn Beck
Eet noch drinck noyt, maer in 't leste
Maeck ick menich krommen treck:
Als mijn tongh is uyt-getoogen,
Spreeck ick door een anders Handt:
Raet, wie ben ick? sonder logen
Schier geen vremder dingh in 't Lant.

A 4

Door

D.

Door my spreekken kloeke Geesten
 Duyfent Jaren na haer doot:
 Nochtans zijn 't maer botte Beesten
 Die my voen, en maecken groot;
 Wy zijn van ons Vaer en Moeder
 Met ons veelen voort gebracht,
 Doch wy hebben geenen Broeder;
 Noch geen Suster in 't geslacht.

E.

Een gewas zeer kleyn van waerden,
 Om 't gebruyck seer groot geacht,
 d'Alderbeste schadt op d'Aerde
 Is by 't selve voort gebracht,
 Niet geplant, noch niet geboren,
 Niet gezaeyt, des niet-te-min
 't Wast nochtans, en 't komt te vooren:
 Antwoort my, maer treft den zin.

F.

FRaye zaken aen te rechten,
 Is een eere voor een Man:
 Maer wie leerter aen den slechten,
 Dat hy zelve niet en kan?
 Wie kan and're wijsheyt geven,
 Die geen wijsheydt selve heeft?
 Wie leert and're wel te leven,
 Als hy zelve niet en leeft?

G.

Groote stemmen kan men hooren,
 Maer mijn spreken moet men zien:
 Noyt en klinckt het in de Ooren,
 Zoo het d'Oogen niet bedien:
 Door my spreekken stomme layden
 Dat een doove kan verstaen:
 Seght nu, zoo ghy 't kondt beduyden,
 Wie recht al dit wonder aen?

H.

Hoewel dat ons Moer en Vader
 Beyde tweemael zijn gebaert,
 Wy nochtans zijn allegader
 Ongeboren, vrent van aert,
 Sonder vlees, en zonder beenen,
 Sonder Hoofd, en zonder voet,
 Sacht als Wol, en hart als Steenen:
 Raet wat is 't voor zeltzaam goet?

I.

IN mijn leven kond' ick vluchtigh
 Vliegen over Zee en Landt:
 Als ick dood ben; (is 't niet kluchtigh?)
 Acht men my een weerdigh pandt:
 't Veldt daer over dat wy loopen
 Geen twee voeten lanck noch breed,
 Kan men om veel gelts verkoopen:
 Seght, wie ben ick? (zoo gy 't weet.)

K.

KLoecke Meesters, vrome Heeren,
 Wijse Vorsten van het Landt,
 Houden altijd my in eere,
 Leijden zelfs my metter handt:
 Geen zoo heijmelijcke zaecken
 Daer ick niet en roer mijn Beck,
 Om 't beslijt te helpen maken:
 Raet eens, ben ick wijs of geck?

L.

LEvende word' ick gedragen,
 Als ick dood ben moet ick gaen,
 En dan kom' ick t'allen dagen
 Met mijn vieren op de baen:
 W't vernufte hoofden dincken,
 Doe ick andre Menschen zien,
 Ja door heel de Werelt klincken,
 Wie my kent mach dit bedien.

M.

MErckt men wel aen iemants paden
 Wie aldaer zijn Leijds-man was?
 Aen mijn wegen zoud' men 't raden
 Als 't verstandt geslepen was:
 d'Eene Mensch zal wijsheit leeren
 Uijt mijn krinckel-kromme paen,
 d'Andre zal by my verkeerem,
 En mijn Tale niet verstaen.

Nooyt

N.

NOoyt en krijgt het blat noch bloemen,
 Nochtans groeyt het hier te Landt,
 Nooyt zal 't weer tot wasdom komen,
 Al wier 't duyfent mael verplant,
 't Heeft geen zaet om voort te teelen,
 Tack noch wortel die uyt schiet,
 Nochtans groeyt het met zijn veelen:
 Zeght, wat is 't, of weetjet niet.

O.

OM de warheyte te verbreyden
 Word' ick even zoo bereyt,
 Als om Menschen te verleyden
 Tot de grootste Godloosheyte:
 'k Make twist, ick make vrede,
 Blijvende in een fatsoen,
 'k Leere deught, en ondeught mede:
 Raet nu wie dit al kan doen?

P.

PLuckt een struyck die by de wegen
 Groeyt, maer niet aen 't Aertrijk vast,
 Als 't zijn wasdom heeft gekregen,
 't Voert de gront wegh daer 't op wafst,
 't Schiet tot boven by de Wolcken,
 Zoo uyt 't water, als van 't velt,
 Groot geacht by alle Volcken,
 Nochtans kost het weinigh gelt.

Quaet

Q.

Quaet of goet dat moet verschelen,
 Nochtans ben ick 't alle bey:
 Goede Namen, schatten stelen,
 Landen brengen vol geschrey:
 Zomtijs nutte regels stellen
 Tot behoudt van Landt en Stadt,
 't Volck met nieuwe vonden quellen:
 Raet wat Monster-dier is dat.

R.

Roeter iemant wel zijn Beckje,
 Daer een Koningh zich bedenckt;
 Maer daer loop ick als een geckje,
 Dat zijn dencken niet en krenckt:
 Al mijn wegen die ick wandel
 (Zijnde metter hant geleijdt)
 Melden van mijn Meesters handel,
 Wat is dan mijn dienstbaerheijdt?

S.

Soeckt een Lichaem dat doorluchtigh
 Is, hoewel het niet en leeft,
 Dat veel reden, wijs en kluchtigh,
 Voort brengh, maer nooit reden geeft:
 Licht van stof, oock kleijn van weerden,
 Groot van ondeught, en van deught,
 Steen, metael, noch hout, noch eerde:
 Raet wat is 't indienje meught?

Tuf-

T.

Tusschen Hemel ende Aerde
 Groeijt een wonder vremden struijk,
 Als 't noch leeft is 't kleijn van waerden.
 Maer als 't dood is, dan is 't puijck,
 't Is wel hier en daer te vinden,
 Maer zijn her-komst is van Gent:
 Over leght eens (lieve Vrienden,)
 Of ghy zulke kruiden kent.

V.

Vluchtigh is 't, maer 't is geen Vogel,
 't Gaetzomtijs, maer 't heeft geen voet,
 't Quetst als een geschoten kogel,
 En ten stort nochtans geen bloet:
 Daer 't op wast is goet om t'eten,
 Zelve is 't nochtans geen spijs,
 't Wort om spijs en dranck versleten:
 Zeght wat is het benjet wijs?

W.

Wie ben ick, zoo licht van lijve
 Dat de wint my opwaerts jaeght,
 En zoo heerlijck van bedrije,
 Dat mijn beeft de kroone draeght?
 Kloecke Mannen haer gedachten
 Macck ick als een vruchtbaer zaet,
 Dat zoo weerdigh is te achten;
 Meer als gout: wie ben ick? raedt.

Xal

X.

XAl u wat te raden geven,
 Wat is tayer als het was?
 En nochtans en wil 't niet kleven;
 't Is oock klaer by na als glas,
 Nu is 't laegh dan hoogh verheven,
 't Walt op 't Landt en in de Zee,
 En zijn Name wert geschreven
 Door een ENNE met een P.

Y.

YEmant anders heeft de eere,
 Of de Ichande, van mijn daet,
 Dien ick dan een quaden Heere,
 Zoo zijn oock mijn daden quaet:
 Zoo ick diene den oprechten,
 Dan is oock mijn doen oprecht:
 Zulcke Heeren, zulcke knechten:
 Raet wat ben ick voor een knecht.

Z.

ZOo ghy my de kroon wilt geven,
 Die ick ben wel dubbel weert,
 Die staet niet op 't hoofte verheven,
 Maer ick draeghe op mijn steert:
 Kroont niet my, maer wel ter degen
 Kroont niet eere die u geeft
 Dat ghy door my leert zijn Wegen:
 Raet dan eens wie d'eere heeft.

DAer is een vremdt en zeltzaam Dier,
 Een wonder van de Werelt schier,
 Men vint het hier en over al,
 Oock menichmael in groot getal:
 Een Dier dat met geen Dieren speelt,
 En nochtans zeer veel Jongen teelt,
 Nochtans en is 't noch Vaer noch Moer,
 't En heeft geen Suster noch geen Broer,
 Het heeft nochtans een groot geslacht,
 Al wonderbaerlijk voort gebracht,
 Het broet en 't kipt ontrent de Mey,
 Nochtans zoo leijt het niet een ey,
 Maer 't krijght zijn Jongen zonder pijn,
 Die oock terstondt volwassen zijn,
 Een Dier dat niet en schrijft noch spreekt,
 Maer dat meer dingen maect als breekt:
 Een Dier dat snel en verre ziet,
 Men ziet nochtans zijn oogen niet.
 't Heeft oock een snel, en goet gehoor,
 Men vint nochtans aen hem geen Oor:
 Een Dier dat nooit en zinght noch schreeuwt,
 Dat nooit van luyheid gaept noch geeuwt,
 Dat nooit van zatheid braeckt noch spijdt,
 Dat nooit van ergheid schopt noch smijdt,
 Dat nooit en schelt, noch nooit en vleijt,
 Dat nooit en lacht, noch nooit en schreijt,
 Dat nooit ontsteekt in geijle lust,
 Dat nooit en vrijt, noch nooit en kust,
 Dat somtijds nochtans vreught bedrijft,
 Dat somtijds vecht, maer nooit en kijft, Dat

Dit (schoon het langh en lustigh leeft)
Geen hert, noch long, noch lever heeft,
Noch darm, noch blaes, noch milt, noch maegh,
Nochtans is 't om te eeten graegh:
Het raept zijn kost schier waer het gaet,
Daer door het nochtans niemant schaet,
Het treckt van veele groot gewin,
Nochtans heeft niemant iets te min:
Een Dier dat voor geen stock of sweert
In 't alderminste is verveert,
Maer 't komt zijn vyant stoutlijck by,
Die tienmael grooter is dan hy:
Hoe wreed den Leeuw, hoe wilden Stier,
Noch zal hij vreezen voor dit Dier,
Bedenckt u nu, en zeght het mij,
Wat voor een zeltzaam Dier het zij,
't Heeft been, noch bloet, 't is vlees, noch vis,
Zeght (zoo gij 't weet) wat Dier het is:

55n 295.
*Kont ghy dit cijffer schrijfje lesen,
Bekent zal u het Raetsel wezen.*

Rest noch voor 't slot van de rekeninge 't
naervolgende.

SOo u doen ooyt wert misprezen,
Let daer op van wien 't geschiet,
Wort het van een Dwaes verwezen,
Zoo en steurt u daer aen niet;
Zoo ghy 't oock een Sot hoort prijfen,
Weest daer in niet zeer verheught;
Maer als 't werck behaeght den Wijfen,
Dat 's een teecken van zijn deught.

DANIEL VAN BEKE.

Den

Den Lof van de
LETTEREN,

Mede door Raetselen, voorgestelt
door den zelve Autheur

*Al mijn gantsche Oogh-gemerck
Is alleen maer letter-werck,
Die 't dan geeren zou verstaen
Letter-op, zoo meughje 't raen.*

Op 't Lof van de
L E T T E R E N,

In Raetselen gesteldt, door

MR. DANIEL VAN BEKE.

'T Eerste trapje van de konste
 Die men Jonge Kinders leerd,
 't Zy om loon, nochtans nyt jonste
 Van die meest daer by verkeerd,
 Is de letter-konst, te weten
 Het begin, den A, B, C,
 Daer veel tyd in word versleten
 By de Kinders, want soo dree
 Eerse noch van dege spreken,
 Is men bezig met dit werck,
 Jaren, maenden, dagen, weken,
 Na den geen is swack of sterck,
 Is daer zoo veel aen gelegen?
 (Mocht hier yemant brengen voort)
 Zulcken vraegh waer best geswegen,
 Want ick segg', als met een woord,
 Niemand kan tot wysheyt komen,
 Of hy moet geheel en al
 Deze lett'ren kunnen nomen,
 Vier-en-twintigh in getal,
 En die dan oock t'samen stellen
 Watter meer als een kan doen,
 Watse tellen, watse spellen,
 Eer men met een goet fatsoen
 Tets kan lesen, of wat schryven,
 't Geen ons hier tot voordeel diend,
 't Zy om Koopmanschap te dryven,
 Of een verr' afwezigh vriend,

Zyn geheym te openbaren,
 Jae Godts wille en zyn wett'
 Kan ons dese konst verklaren,
 En indienmer wel op let,
 Zoo vloeyt hier uyt dese BEKE,
 Na my dunckt, een geestigh stof,
 Dat men magh volmondigh spreke,
 Yder letter tot een Lof.
 Hier van spreekt hy als verborge,
 Geeft het voor een Raetsel uyt,
 En nochtans zoo draeght hy zorge
 Dat elcx kracht u word beduyd.
 Wilt zyn doen dan niet verwerpen.
 Of het schoon maer Raetsels zyn,
 Raetsels kunnen zinnen scherpen,
 't Bleeck aen Simson, als in schijn
 Van oprechte liefd' en trouwe,
 Wierd zyn raetsel ondervraegd,
 Door de valscheyt van een Vrouwe,
 't Geen hy namaels heeft beklaegd.
 Zelf den alderwysten Koning
 Wierd met Raetsels ondersocht,
 Van een die verr uyt haer woning
 Aen hem veel geschencken brocht.
 Dwafen kunnen oock niet raden,
 Noch geen Raetsels geven voor,
 Haer vertellen is beladen,
 Selden geeft men haer gehoor.
 Daerom zal ick dit besluyten,
 Soo der yemant twisten wil,
 Die moet sulcx met reden uytten,
 Of hy zwyge hier van stil.

J. VANDER DAFF.

Den

Den

A U T H E U R,

Aen den verstandigen LESER.

Erweerde Vrienden, die dit leest,
 Indien misschien u kloecken Geest
 Niet stracx met sijn gedachten gaet,
 Daer mijn vernuft het oogh op slaet,
 En weest in 't oo.deel niet te ree,
 Bedenckt u eerst een reys of twee.
 Geen specery, of heylsaem kruyt,
 En geeft sijn reuck soo krachtigh uyt,
 Dan als men 't stampt of maelt tot stof.
 Ghy treckt hier oock geen soetheyt of,
 Voor dat je 't vat en wel verstaet,
 Waer heen de rechte meeningh gaet;
 Hier dient alleen niet aengemerckt
 Waer op de kracht der letter werckt,
 Door haer geluyt, of watse spelt:
 Maer oock somwijlen watse telt,
 En geeft dan niet te haest de schop,
 Maer leest, her-leest, en Letter-op.

DANIEL VAN BEKE.

B 3.

Of

A.

*Of schoon de A te midden staet
In 't woord van schAnde en van quAed,
Sy is nochtans den eersten trap
Van alderhande wetenschap.*

AL den Adel van den lande
Stelt my voren in 't gelith;
Daer ick midden in de schAnde,
En in 't quAed verborgen zit.
Alderhande Aerdsche zaken
Tref ick in den eersten graed;
Niemandt sal tot wijsheydt raken
Die mijn tale niet verstaet.

B.

*Hoewel het eene Letter-Beeld
Van 't ander merckelyck verscheeld,
Noch Beeltet d'eyge letter uyt,
Die oock een ander Beeld beduyt.*

BEelden maken na het leven
Kan ick wonder konstigh doen,
Want mijn Beeld wort wel beschreven
Meer als tienderley fatsoen,
Elck vertoont perfect mijn wesen
Net en keurlijck hoeje wilt,
Daer mijn Beelden dien van desen
Schier als wit en swart verschilt.

C.

*De C, of schoon die hondert geldt,
En dat de I maer een en teldt,
Die is in kracht al meerder weerde
Als dezen krommen hane-steert.*

Cierlijckheydt en magh niet gelden
Aen de weerde van een man,
Want of schoon men hondert telden,
'k Wijck in weerde daer niet van,
Nochtans een uyt al de hondert
Is al beter noch als ick,
Raedt, al benje wat verwondert,
Wat is 't voor een seldsaem stick?

D.

*Vijf hondert stelt men voor de D,
De M zoo veel als zulcke twee,
Die nochtans in een lager graedt
In onze letter-ordre staet.*

DUysent selfs van mijns gelijken
Maekt tweemaels mijn weerde uyt,
Een van haer noch moet ick wijcken
Die noch eens soo veel beduyt,
Dese is mijn jonger Broeder,
Want hy na my is gesteldt,
Maer die was al voor Mijn Moeder.
Over hondert jaer in 't veldt.

E.

*De vijfde letter diemen leerdt
Die noch by 't A, B, C, verkeert,
Dat is de eerste die gy vindt
Daer mede 't raetsel hier begint.*

Eertijds kondmen inder Scholen
Mijnen naem ten vyven raen,
Gy moght noch misschien wel dolen
Als'jer ses-mael na moght slaen,
't Raetsel was hier nau begonnen
Of mijn naem was uyt gedrukt,
Immers suljet nu wel konnen
Raden, soo 't een weynigh lukt.

F.

*Dit raetsel geeft zoo goet bescheyt
Van datter in verborgen leydt,
Dat die het zelve niet en raedt,
Moet zijn gelijk in 't Raetsel staet.*

Nergens wordt yet Frays beschreven,
Of ick bender aen of by,
Maer die my afbeeld na 't leven
Die geraeckt van ij tot Fij,
eFfen net in desen regel
Vindy onsen naem geprent,
Benje niet een lompen vlegel
Datje my noch niet en kend?

G.

*De letter G staet hier alleen
Maer steld G G zoo hebjer Geen,
Doch kunje dit zoo niet verstaen
Gy zult vergeefs na 't raetsel raen.*

Sichtbaer is 't maer weynigh tastlijck
Immers als het is alleen,
Komt'er meer, dat weet ick vastlijck,
Daer door zijnder daed'lijk Geen,
Al de namen van ons velen
Die begrijpt men in een woord,
Laet u zinnen hier op spelen,
Doch gy hebtet al gehoord.

H.

*Of schoon de H maer wordt geacht
De quaedste letter van 't geslacht,
Zy heeft nochtans tot haren lof
De eerste plaets aen 't Heeren Hof.*

Schoon ick elders ben verschoven
Dat en treck ick my niet aen,
Want ontrent de Heeren Hoven
Moet ick d'aldervoorste staen,
Mijnen naem wordt seer kleynachtigh
Meer geteyckent swaet als wit,
Daer ick doch (hoewel niet prachtrigh)
Midden in de hoogHeydt zit.

I.

*De wetenschap en konste leefte
Door vijf vocalen diemen heeft,
En 't roomsch getal dat vindt gy mee
Uyt seven letters van 't AB,
En set de I twee nullen aen,
Zoo magh hy wel voor hondert staen.*

WY zijn met ons vijven voeders
Van de wijsheydt over al,
'k Ben met noch ses and're broeders
Rechte vaders van 't getal,
Voeght my toe twee swarte nieren,
Zoo zal ick van nu voortaan
Hondertmael soo hooge schieten
Als ick voormaels heb gedaen.

K.

*De K die kleyne dingen speldt
Wort voor den Koningh oock gesteldt,
En noyt en schryftmen konstigh kort
Daer aen geen K gebruykt en word.*

OF ick schoon by Kleyne dingen
Mede Kleyne ben geacht,
Als men 't soo te pas wil bringen
Heb ick Konincklijke macht,
Die iets Konstighs Kort beschrijven,
Die gebruycken mijn verstandt:
Maer die Knorren ende Kijven
Daer houd ick my aen een kant.

Ghy

L.

*Ghy kramer, die met d'elle meet,
By avonturen ofjet weet
Hoe 't by magh komen dat de eer
Doet vijftigh minder als de Leer,
't Is slechts (indien 't soo wesen moet)
Om dat de L vijftigh doet.*

L Et ghy op een goede Leere,
Gaet dan goede wegen in,
Scheyt my af soo hebje eere
Schoon al hebje vijftigh min,
In een Linnen-kramers winckel
Ben ick staegh, of daer ontrent,
Benje niet een botten kinckel
Datje my noch niet en kent?

M.

*De M die voor duysent gaet,
En midden in 't woordt hemel staet,
Die wordt (wanneermer wel op let)
Te midden in 't A, B, geset.*

Mickt in 't midden van den HeMel
Sooje soeckt mijn aerdigh beeldt,
Strack verneemje een gewemel
Of u Oogh op duysendt speelt,
'k Hou my aen de MiddelMare
Meer als een van mijn geslacht,
Niet te vroegh, niet al te late,
Seght waer voor dat gy my acht?

De

N.

*De N is van groote kracht,
Want die heeft yet tot Niet gebracht,
Daer iemandt is blijft niemandt staen,
Stelt maer de N voren aen.*

O Fje iemandt hier mocht vinden
Daerje sterlinghs 't oogh op schiet,
Ick sal sonder u te blinden
Maken datje Niemandt ziet,
Ick kan iet tot Niet doen keeren
Sonder datter iet verdwijndt,
Ja den hoop sal noch vermeeren,
Of u schoon dit wonder schijnt.

O.

*De O is in het Cijffer-tal
Alleen, soo veel als niemendal,
Maer set een tel-beeld voren aen,
't Sal door haer tienmael hooger gaen,
En waerje ergens 't eynde ziet
Een ronde O daer vindt ment niet.*

Niet een dingh en ben ick waerdigh
Als ick moet alleene staen,
Andre maeck ick (is 't niet Aerdigh?)
Datse tienmael hooger gaen,
Of ick schoon niet eeuwich duere
Noch niet altijd blijven magh,
Nochtans heb ick 't van Nature
Dat men noyt mijn eynde sagh.

Die

P.

*Die hier soo krachtig transformeeren,
Een aep als in een Paep verkeerd,
Dat is de P, die inder daed
Te midden in de diepten staet.*

MOfi staf die wierd een slange,
Maer die wil stell hier een Paep,
Ick sal wech gaen en eer lange
Hem verand'ren in een aep,
Die de diepten recht doorgronden,
Vinden my in 't midden daer,
Pe en e, by een gebonden,
Maeckt mijn naem u openbaer.

Q.

*Niet eene letter in 't A, B;
Of 't maeckt een woord_lit van de twee,
Dan uytgeseyt de Q alleen,
Die moet meer hebben als haer tweeen.*

Ick en heb niet eenen broeder
Soo bequaem als ick tot Quaed,
Die gelijk een eygen moeder
Quaet gebroetsel voren staet,
Gantsch niet goets en kan ick wercken,
Twee of drie van mijn geslacht
Moeten my (ten minsten) stercken,
Of daer word niet uytgebracht.

Zoo

R.

Zoo yemant wil dit Raetsel raen,
Die magh wel eerst te Rade gaen,
Op dat hy vaste Reden spreekt,
Wat midden in de AeRde steekt.

K Ben de grond-slagh van de Reden,
'T derde trapje in 't verstant,
Als men sal ten Rade treden
Ga ick voren aen den rand:
Tot in 't middel-punt der AeRde
Dring ick door met mijne kracht,
Seght my doch hoe hoogh van waerde
Dat ick ben by u geacht?

S.

Of yemant niet te recht verstond
Waer op dit raetsel is gegrond,
Hy zie de eerste letters aen
Die hier voor smaed, en schande staen.

Soo men yetwes houd in eSse,
Immers is 't zijn naem en macht,
Ick onthoude dese lesse
Meer als een van mijn geslacht,
Zijn 't geen wonder vremde kueren
Dat ick voorsta Smaed en Schand,
Daer ick hebbe van natueren
Heerschappy van See en Sand.

Hoe

T.

Hoe wel de T op 't eynde staet
Van dese woorden (nijdt en haedt,)
Nochtans verslyt men weynigh schoen
Daer men geen tee in plagh te doen.

Of my iemandt had van doene
In het wercken van zijn geest,
Soeckt my in een ouwe schoene
'k Bender in, of in geweest,
Dus wordt mijnen aerdt beschreven
't Uytterste van nijt en haet,
Daerom oock mijn beeldt na 't leven
Hier in 't verste hoeckje staet.

V.

Zoo iemant recht vergaderd al
De seven letters, 't rooms getal,
Dat 's seftienhondert sesmael elf,
Doen schreef ick dese raetsel self,
Maer eerje 't raetsel naerder raet,
Ziet wat voor Uyl, of Valcken staet.

WY zijn broeders met ons seven
Dubbel naturel voorwaet,
Ons getal maect nochtans even
Uyt, den datum van dit Jaer — 1666
Of ick schoon by dese schalcken
Zeer behendigh my verschuyl,
Nochtans vliegh ick met de Valcken,
Of ick zitte by den Uyl.

Gaet

W.

*Gaet zoekt vry in de wildernis
Het geen dat hier te raden is:
Maer let wat esel Wesel maect,
Zoo hebjet op zijn kop geraeckt.*

DAt ick my eens met een esel,
Na mijn selfs natueren kracht,
Aerde, stracx soo wierd een Wesel
Door ons t'samen voort gebracht,
Zulcken schepfel is te vinden
Voren aen in 't Woeste Wout,
Overlegt eens, lieve vrienden,
Of je 't monster kennen soud.

X.

*Of schoon de X in Dircx-land staet,
Noch weet men sonder haer wel raed
Om wel te spellen met verstandt,
Al waerder niet een X in 't landt,
Nochtans in 't tellen brenghse by
Wel tienmael meerder als de I.*

ONs getal is ses mael viere
Een van d'alderbeste slagh
Is maer tiendepart zoo diere
Als men my wel schatten magh,
Of men schoon my kan ontbeeren
Door 't gehele Nederlandt,
Dircxlandt houd my noch in eeren,
'k Ben in 't midden daer geplant.

Of

*Of schoon dat in ons letter-veld
De I twee formigh word gesteldt,
Wie heeft bewesen dat den nood
De klinckers heeft op ses begroot?*

YDelheyt is ding noch sake,
Maer bedenckt hoe ick het pas
Dat ick ietwes ydel make
Dat voor heen drie dingen was,
Niet op ackers maer in weyen
Vind gy my oock winter dagh,
'k Ben alleen, of met mijn beyen,
Zoo als 't iemandt duyden magh.

Z.

*Het schijnt somwijlen wonder vreemt:
Wat eene letter geeft of neemt,
Siet even: Zeven: Zelve aen,
En siet daer na oock elve staen,
Gy zult bevinden inder daet
Dat hier wat zeltzaems ommegaet.*

TWee mael twee is immers even
Viere, en dat is 't oock al,
't Wordt door my alleene Zeven,
Selfs al ben ick geen getal,
Ja dat meer is schoon ick Zelve
Met mijn vijven ben gesteldt,
Neemt my wech zoo refter elve.
Raed eens wie zoo kluchtigh teldt?

C

D. v. BEKE.

TOT BESLUYT

Sal ick hier by voegen 't gene my,
 eenigen tijd geleden, is verhaeldt van zeker Hou-
 welijck, voorgevallen binnen Nimwegen, wel-
 ker Historie, om hare uytnemende zeldtzaam-
 heyt, in een Tafereel geschildert, op 't Raedt-
 huys aldaer ter eeuwiger gedachtenisse te zien
 is.

De Schilderye is aldus:

Een Vrouwe met een oudt Man in haer schoot.
 Ter rechterhandt twee Mannen in 't roodt gekleedt,
 Ter slinckerhandt twee Mannen in 't groen ge-
 kleedt,
 Voor de Vrouwe twee Kind'ren in 't wit gekleedt,
 Die alle sprekende worden ingevoerd op deze
 naervolgende wijze:

De Vrouwe spreeckt.

Hoord Vrienden! en bemerckt op datjet wel verstaet,
 Mijn Vaders Broeders zijn die Mans in roodt gewaed,
 Die Mannen in het groen elck is mijn Moeders Broeder,
 De Kindertjes in 't wit daer van ben ick de Moeder,
 En 'k heb van dese ses de Vader tot mijn Man,
 Dat ons de maeghschappy geenzins beletten kan.

De Mannen in 't roodt gekleedt.

Of schoon ons Vader zelfs ons broeders dochter troude.
 Nochtans soo wast een saeck die geensins ons en roude.

*Om dat ons Broeders Kindt, by heel of halve graedt,
 In 't stuck van maeghschappy, ons Vader niet bestaet.*

De Mannen in 't groen gekleedt.

AL is ons Susters Kindt getroudt aen onsen Vader,
 Nochtans soo zijn wy vry van bloedschand allegader,
 Maer wie kan dit verstaen, wy wenschtent wel verklaert
 Dat onse Suster Kindt ons eygen Broeders baerd.

De Kinders spreecken.

SEs Broeders zijn wy 't saem geteelt uyt eenen bloede,
 Maer wie is soo vernuft dat hy dit stuck bevroede,
 En weet, hoe 't kan bestaen, schoon 't heeft geen waer-
 heyt schijn,
 Dat onse Broeders selfs, ons Moeders Oomen zijn.

Ten verfoecke van de eersame *Adriaen* ende *Cornelis de Wayer*, Rentmeester ende Secretaris, respecti-
 velijck tot Scherpenisse in Zeelandt, die my ver-
 klaerden de voorz. Schilderye gezien te hebben, son-
 der die te verstaen, heb ick dit aldus in rijm ge-
 steldt, ende de naervolgende verklaringe daer over
 gedaen.

Voor af.

W At isser Konst, door 's Menschengeest bedagt ?
 Wat heeft hy groots door wijsheyt voort gebragt ?
 Wat komt 't vernuft door neerstig overdenken,
 Uytvindingen en nutte dingen schenken ?
 Waar door de ziel (schoon onvolmaakt) vertoont,
 Dat in haar 't Beeld des wijzen Scheppers woont.
 Hoe praat de Konst der Letteren veel te boven ?
 Wie kan na weerd' dit onweerdeerlijk loven ?
 Wiens groot gebruik niet dan van Godt geleert,
 En als een schat des Hemels ons ver-eert.
 Wat zou de weer'ld in duyst're blindheyt steken,
 Hoe zou van veer de een den and'ren spreken ?
 Ja zonder dit was 't gantsche Aardrijk stom,
 En zonder troost, ja in een beest'lijk dom.
 Hier is dan yet tot *Brieven Lof* geschreve.
 Maar wyzer zoud't veel meerder luyfter geve.

M. V. D.

A.

ALs men na mijn Ouders vraagt
 Wie mijn Moeder was of Vader?
 'k Antwoord Man of Vrouw (of nader)
 't Is alleens wie my voldraagt:
 'k Kom als and're niet te vore,
 'k Werd' uyt de Herffens van het hoofd,
 Door een Ganse-schaft gebore,
 Alsmen die besnijt en klooft.

B.

BLank leg ik voor yder een,
 Om mijn voedsel te genieten:
 k Laat my boorde vol begieten,
 Swarte pap is 't Inct gemeen.
 Strax volwasse, eens versfadet,
 Krijg ik nimmer honger weer,
 Eens met voedsel wel geladet,
 Vast ik honderd Jaar en meer.

C.

CIerlijk ben ik, net en wel,
 Maar 't is wonder om te merken:
 'k Heb nog vinn', nog voet, nog vleiken,
 Hoe 'k zoo veerdig ben en snel:
 Selfs de vlugge Faam te vore,
 (Dogter van de stem en spraak)
 Ik haar Groot moer doe haar hoore,
 Veeder als een donder-kraak.

Daar

D.

DAar 'k mijn boodschap zelfs niet weet,
 Kan ik egter net verhole,
 Sonder ergens in te dwale,
 't Geen mijn last is met beschoet.
 Streng beneemt men my het snappen,
 Schoon men my nooit sprekend vond:
 Want om niet op weg te klappen,
 Druktm' een zegel op mijn mond.

E.

EEn die blind is, doof, en stom,
 In een duyfter hol gebonde,
 Die niet weet waar heen gezonde,
 Waar van daan, of ook waarom:
 Wie zou van die ooit geloove,
 Dat hy zoo veel wonder meldt?
 Dat een stomme, aan een doove,
 Door my zoo veel nieuws verteldt.

F.

FLux reijs ik te Paard' of t'Scheep
 Na een verr' en vreemdt geweste,
 Daar men kijkt, van Toorn, en Veste
 Na mijn komst, met al mijn sleep:
 Daar leijdt my de grootste Koning,
 Met zijn handt in 't Cabinet:
 'tWijl een Prins ontrent zijn woning,
 Zelfs zijn voeten buijten set.

C 5

Geen

GEen van mijn geselschap geeft
(Selfs die de naem van klijnkers drage)
Klank of antwoord, die ons vrage:
Dog 't is vreemdt, dat die ons heeft,
Maakt een stomm' tot spraak bequaam is.
'k Straff' die zijn van snappers aardt,
Wilje wete hoe mijn naam is?
Swarte Ruyter op 't Wit Paardt.

H.

HOort gy niet mijn stille taal,
Die is in mijn buijk verhole:
Gaet by Meester B ter Schoole,
Die beduidt hetj' altemaal:
Die zal zulk geluid doen hooren;
Uijt mijn darmen, door zijn strot,
Datje tuijtte beijde ooren,
En hy scheld u nog voor bot.

I.

IK ben vol van ligte vragt,
Soo van waarheid, als van leugen,
Goed, en quaad, zoo als 't geheugen,
Van mijn Meester heeft bedagt:
Die zoo ras zy op'ning krijgen,
Haar verspreijden over al,
Zonder van haar plaats te stijgen,
Stil, geruft, met groot geschal.

K.

Kweet geen mijns gelijk op aard
Diens Memory heeft die kragten,
Die eens ander mans gedagten
Ongeschonde zoo bewaard.
Al was 't duijfend Jaar geleden
Schoon men my geen woord en zeijdt,
'k Weet gantsch niet, en kan nog heden
U van alles doen bescheijdt.

L.

LAat ik worden opgescheurt,
Lgy zult in mijn ingewanden,
Als in spiegels, vreemde Landen
Zien, en al wat daar gebeurt:
Zeden, wetten, konst'ge werken,
Wond're dingen, kragt, en aardt:
Al wat weerd is op te merken:
Of je'r tegenwoordig waardt.

M.

MEt meer waarheid word voorzegt
Van my Houw'lijk, Oorlog, Vrede,
Of belegering van Stede
Storm, of Land, of Zee-gevegt,
Als door Sterren, of Planeten:
Dat 's maar loff', en zotte waan,
'k Doe wel iemands sterf-dag weten,
Daar hy zeker op mag gaan.

Niemand zoo vertrouwt als ik
Om desfeijnen uijt te voeren:
'k Doe Trompet, en Trommels roeren:
'k Breng by na de Weer'ldt vol schrik:
'k Hits de Legers aan tot vegten:
En die staan tot vegten ree,
(Zonder ietwes uijt te regten)
Zeg ik steekt u sweerd in schie.

O.

Overtreedmen mijn bevel,
Door een magtig Vorst gelonde,
't Is de hoogste magt geschonde,
En men doemt hem als rebel:
Die niet na mijn ord're buijge,
Wert te laat dikwils gewaar,
Dat ik tegen hem getuijge,
En hem stell' in doods gevaar.

P.

Prijsmen een mild-dadig hert,
'k Geef al wat ik heb ten beste,
'k Deel aan elk, tot 't alderleste,
Zonder dat ik armer werd.
Dat 's voorwaar een grooten zegen
Niet te mind'ren van zijn schat:
Weg te geven al 't verkregen,
En te houden dat men had.

Qua-

Q.

Qualijk geeft men my geloof,
Dat ik rijk doe zijn de Arme,
Zonder dat ik my ontfarme:
En een Rijk' zijn goed beroof.
Daar ik d'een gantsch niet en geve,
En den and'ren niet ondraag:
'k Stel die laag zijn, hoog verheve,
'k Stoot ook wel de hoog' in 't laag.

R.

Ryk en kostelijk gelaen,
Met een Carga zoo vol schatten,
Als een gantsche Vloot kan vatten,
(Datmen moet verwondert staan)
Reys ik zonder vrees voor stelen,
Bergen, Dalen, Zee, en Land:
En men kan my met mijn veelen,
Somtjits bergen in een hand.

S.

Soo ik yemand Goed of Geldt
Stoe-zeg, dat hem moet gebeuren;
Daadlijk sluytmen kasse-deuren,
Daarmen my gevange stelt:
Is dat voor mijn Obligatie,
Zoo t'ontbeeren elks gezigt,
Datmen my uyt goede gratie,
Sluijt daar Sonn' nog Maan en ligt.

Trooste

TRoofte kan ik wonder foet,
Daarm' een treur'ge ziel hoort klage:
'k Boodschap na haar wel-behage:
'k Drijf de droefheydt uijt 't gemoedt.
Maar ik breng ook droeve mare,
Daarmen nooit had van gehoort,
Die een vrolijk hert besware,
Dog ik spreek nooit eenig woordt.

V.

VOor de geen die my niet kent,
Gaat men my heel transformere:
'k Moet by Duyds, en Frans verkeere,
Of waar heen men my maar zendt:
Portugees, of Spaansse Nacie,
'k Word veranderd op zijn pas,
Of na Schots, of Engels facie,
Nogtans blijf ik, als ik was.

U.

Uyt mijn binnenst' Ingewand,
Waar ik Susteren en Broeders:
Sonder Vaders, zonder Moeders,
Door een afgerigte hand.
Even als men onverhindert,
Duysend kaarssen wel ontsteekt,
Aan een vlamm'tje dat niet mindert,
Of yet van zijn ligt ontbreekt.

Wil men kenn'lijk zy een zaak,
Wat geboön word of te koop is,
'k Word' gestelt daar 't meest geloop is,
Vast (als Schobb'-jak) aan een kaak:
Daar ik, die my zien, en vragen,
Goed berigt geef, dit 's mijn lot,
Dat ik daar sta nagt en dagen,
Tot verscheurt word of veriot.

X.

XAl niet klappe, hoe 'k my laat
Van een Min-zick hert gebruijke,
Hoe behendig en ter sluijke,
Datmen met my ommegaat:
Nergens vindmen trouwer Bode,
'k Breek een hert, zoo hart als steen,
Die een Kopp'laar heeft van noode,
'k Ben tot dienst van yder een.

Y.

Yemand die my vraagt van wie,
Dat *Laurens* het drukken leerde?
Daar hy *Haarlem* mee verceerde?
Letters zetten op een rye?
't Is door my, ik kan 't betoogen:
'k Wees zijn staafjes elks fatsoen,
Die ik stelde voor zijn oogen,
Konstig wist hy 't na te doen.

48 Lof der BRIEVEN, &c.

Z.

ZAl men my dan (slegte dank)
Voor mijn dienst? (ik moet het klagen)
Afgeslooft, in d'oude dagen,
In het heijm'lijk met een stank,
Zoo mijn goede naam bekladde?
't Geen onschuldig my aankleeft:
Dat die geern my by hem hadde,
Nu een walging van my heeft.

M. V. D.

TOE-GIFT op de 24 Letters van 't A, B.

Tis wonder dat ons kleyn getal,
Van dingen die 'k niet noemen zal,
Ligt datje 't hier wel uyt bevat,
Begrypen zulken grooten schat,
Van zaken daar 't verstand verdwynt,
Van woorden daar geen eynd' aan schynt,
Van aller konsten wetenschap,
Van d'laagste tot de hoogste trap:
Men ziet door ons veel Eeuwen heen,
Het volgend', en het lang voorleên,
Hoe 't boven in den Hemel gaat,
Hoe 't in de diepste afgrond staat,
Wat God van Eeuwigheyt besluyt,
En wat hy in de tydt voert uyt:
De grond van 's Menschen zaligheyt,
En 't geen hy namaals heeft bereydt:
Dit alles word door ons geleert,
Die by ons met verstand verkeert:
En duysend nutte dingen meer,
Bemind ons en geeft Godt de Ecr.

M. V. D.

E Y N D E.

etstl $\frac{14}{6}$

erit J

47

